

Əvəz Lələdağ

(əvvəli ötən sayımızda)

Daud Xeyriyan yazır: "Martin 2-də "Qaflan" erməni qrupu 200-dən artıq azərbaycanlı meyidini yığıb Xocalıdan təxminən 1 km aralı olan qəbirstanlıqda yandırır. Axırncı maşında mən alından və qolundan yaralanmış 10 yaşlı bir qız uşağı gördüm. Sifəti göyermiş bu uşaq aclığa, soyuğa, yaralarına baxmayaraq hələ də sağ idi. O, sakitcə nəfəs alırdı. Ölümle çarpışan bu uşağın baxışlarını unuda bilmirəm və heç vaxt unutmayacağam. Bir qədər sonra Tıqran adlı əsgər qızın saçlarından tutub alovlanmaqda olan meyit tonqalına atdı. Mənə elə gəlirdi ki, yanan meyitlərin arasında kim isə qışqırır, köməyə çağırırdı. Bu vəhşiliyi gördükdən sonra mən daha yeriyə bilmədim". Bu, erməni vəhşiliyinə erməninin etirafıdır!

Mayor Leonid Kravets adlı ziyalının Xocalı barədə dediklərindən:

"26 fevralda mən yaralıları daşıyırdım. Mən özüm 200-ə qədər öldürülmüş və səpələnmiş adamları gördüm. Sonra qadınları, ölümləri götürmək istədik. 1 kapitan da var idi, adı yadımdan çıxıb. O ölümlər arasında özünün 4 yaşlı oğlunu tapdı. Onun kəllə beyni dağılmışdı. Kapitan ağlına itirdi. Götürə bilmədiyimiz başqa uşağın başı kəsilmişdi. Biz hər yerdə vəhşicəsinə təhqir olunmuş qadın, uşaq, qoca meyidləri gördük".

1992-ci ildə əsir düşmüş Xanım arvadın dediklərindən: "Bizi, kəndin arvad-uşağını, cavanını, ahılını bir yerə topladılar. Dinəni güllələdilər. Gəlinim Mələk on gün idi zahı yatmışdı. On günlük çağa mənim qucağımda idi (Lamiyənin indi 26 yaş var) Yaş yarım olan uşağı Mələk dalına şəlləmişdi. Bu heyndə diğalardan biri əlində avtomat tüfənglə Mələyə yaxınlaşdı: "İndi sən mənimsən" dedi! Mələk bir yerə baxdı, bir göyə baxdı, südəmə körpəsini açıb bağına basdı, yön çevirdi dərğaha. "Sən ey gözəgörünməz, özün kömək et mənə, özün saxla, ya Rəbim döşümdəki körpəni. Qurda-quşa yem eylə vəhşilər yesin mənə. Belə baş kəsənlərin əlində qalmaq mənə, ləyaqəti alçalan bir qadın olmayım mən". Yaxınlaşıb lomba ilə tūpürdü diğanın üzünə. Vəhşiləş-

Ermənilərin vəhşi siması

miş diğə bir daraq gülləni boşaltdı ana-balanın bədəninə İçindən nalə qopdu!

Ehey!!!Ay qoca leylək, Xocalıya gəlmə tək. Gözünü yumdu mələk, Tanrı onu görmədi.

Hanı haqqın gur səsi, Haraylamır bir kəsi. Qucağında körpəsi, Tanrı onu görmədi.

Göyün gözü qaraldı, Göyün gözün tor aldı, Göyün gözü kor oldu, Tanrı onu görmədi.

Ruslar ermənilərə qoşulub adamları seçirdilər. Cavan oğlanları, qızları maşın-

qalxanların cəsədlərinin səpələndiyi yerləri görmüşük. Mən müharibə və alman faşistlərinin vəhşilikləri barədə çox eşitmişəm, bütün bunlar ermənilərin törətdiyi vəhşiliklərlə müqayisədə heç nədir. Onlar 5-6 yaşlı uşaqları da güllələyir və tonqalda yandırırtdılar".

"İzvestiya" qəzetinin müxbiri Belix gördüklərini belə qələmə almışdı: "Ermənilər öldürdükleri adamların gözlərini çıxarmış, qulaqların kəsmiş, baş dərilərini soymuşdular. Bəzi meyitlərin boyunlarını da vurmuşdular. Bir neçə meyiti toplayaraq bronetransportyorun dalınca sürükləyirdilər".

lara doldurub harasa aparırdılar".

1992-ci ildə əsir düşmüş Kərimov Şamil məllimin dediklərindən: "Bizi bir damda suyun içində saxlayırdılar. Tikanlı məfillərlə dövrələnmiş hasarın içində gezişirdik. Burada məfillərdən kəsilmiş qulaq, burun, dil və insanın başqa əzaları asılmışdı. Bir üstü açıq maşın gəldi. Sürücü və iki diğə bizə dedilər: "Sizə xaş gətirmişik, gəlin götürün". Dörd qulplu mis qazanı maşından endirdik. Qazanın ağzını açın, əmrini verdilər. Qazanın ağzı açılarda kəsilmiş insan başlarını gördük. Burada bizi bir-birimizin üstünə salıb it kimi boğuşdururlar. Kəlpətinlə qızıl dişləri çıxarırlar, çənə sümüklerini, sağlam dişləri sındırırlar. Qızarmış demirlə sinələrə xaç şəkilli damğa vururdular. Bizimlə olan Zaur Gülməmmədovun, Arzu İbrahimovun, Mail Məmmədlinin bədənini siqaretlə yanıq-yanıq etmişdilər".

"Xocalı qırğını" barədə xarici jurnalistlərin yazılardan:

Fransa jurnalisti Jan-İv Yunet: "Biz Xocalı faciəsinin şahidləriyik. Qətlə yetirilmiş yüzlərlə dinc əhəlinin qadınların, uşaqların, qocaların və Xocalını müdafiyyə

güllə boran edilmişdilər. . . 4 gün ərzində Ağdama 200 meyit gətirilmiş, onlarca meyiddə təhqirə məruz qalma əlamətləri olmuşdur. 4 meyitin başının dərisinin soyulduğu və 1 meyitin başının kəsildiyi qeydə alınmışdır. Ağdamda 181 meyit (130 kişi və 51 qadın, o cümlədən 13 uşaq) dövlət məhkəmə tibbi ekspertiziyasından keçirilmişdir. Ekspertlərin rəyi ilə müəyyən etmişdir ki, 151 nəfərin ölümünə güllə yaraları, 20 nəfərə qəlpə yaraları səbəb olmuş, 10 nəfər küt alətlə vurulmaqla öldürülmüşdür. Ağdamda sanitariya qatarnının qeydiyyat keçirilənində 598 nəfərinde xəsarət və donma faktları müşahidə olunmuşdur. Orada diri adamın baş dərisinin soyulması qeydiyyatda alınmışdır. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü nəticəsində minlərlə insan həyatdan məhrum edilmiş, şikəst olmuş, 953 yaşayış məntəqəsi dağıdılıb talan edilmiş, mülkü əhəlinin ümumi sahəsi 9 milyon kvadrat kilometr olan mülkləri dağıdılıb, yandırılmışdır. Dağıdılmış və əmlakı yandırılmış yaşayış evlərinin ümumi dəyəri on milyardlarla dollar həcmindədir".

O anları yadıma salanda içim göynəyir, tüstüm tərəpdən çıxır, nə idi bu günahsız insanların günahı?

"Moskovski komsomlets" belə bir xəbər yaymışdı: "Xocalıda ancaq ölümlər qalmışdır". Həmin qəzetin müxbiri V.İvleva yazmışdı: "Hücum başlayanda mən hərbi dəstənin ikinci eşelonunda irəliləyirdim. Xocalıya yaxınlaşanda buluda oxşar nəyinsə bizə tərəf gəldiyini gördüm. Bu, yarıçılpaq, çilğın adamlardan ibarət izdiham idi. Ən arxada qarın üstü ilə güclə yeriyən ayaqyalın bir qadın, üç uşağını arxasınca bir təhər sürükləyirdi. Ən kiçik uşaq ikigünlük idi. Bu adamlar canlarını qurtarmaq üçün dağlara və meşələrə çəkilmək istəyirdilər. Amma yolda erməni silahlıları onları amansızlıqla gülləyirdilər. Erməni quldurlardan yaxa qurtaranlar isə soyuqdan və şaxtadan qırılırdılar".

Qarabağın ən qədim məskənlərindən biri olan Xocalıda törədilən erməni cinayətkarlığı dünya tarixində vəhşilik baxımından analoqu çox az olan ən dəhşətli genosid idi. Xocalı faciəsi XX əsrdə xüsusi qəddarlıqla törədilmiş Xatın, Xirosima, Naqasaki, Sonqmi fəlakətləri ilə bir sırada durur.